



Box 45184, 104 30 Stockholm  
Telefon 010-788 50 00 • [registrator@ivo.se](mailto:registrator@ivo.se)  
[www.ivo.se](http://www.ivo.se) • Org.nr 202100-6537

Justitiedepartementet  
[ju.remissvar@regeringskansliet.se](mailto:ju.remissvar@regeringskansliet.se)  
[ju.L2@regeringskansliet.se](mailto:ju.L2@regeringskansliet.se)

## Remissvar över SOU 2023:38, Ett förstärkt konsumentskydd mot riskfylld kreditgivning och överskuldssättning

Ert dnr Ju2023/01643

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) tillstyrker i allt väsentligt utredningens förslag i de delar som berör kommunal budget- och skuldrådgivning och IVO:s tillsynsansvar över sådan verksamhet. Myndigheten finner därtill skäl att lämna följande kommentarer på utredningens förslag som presenteras i avsnitt 8.7.4 - En särskild upplysning vid marknadsföring av alla krediter ska införas och 13.5.4 – En budget- och skuldrådgivning med hög kvalitet och tillgänglighet i hela landet.

IVO ställer sig positiv till utredningens förslag om att införa en bestämmelse som ställer krav på näringsidkare att lämna en särskild upplysning vid marknadsföring av krediter, innehållande bland annat information om att konsumenten kan vända sig till en budget- och skuldrådgivare för att få stöd i budget- och skuldförhållanden. IVO ställer sig också positiv till förslaget att regeringen ska ge Statskontoret i uppdrag att analysera vilket behov som finns av samverkan mellan myndigheter, organisationer och kommuner för att göra budget- och skuldrådgivningen mer synlig och känd. En ökad kännedom om kommunernas skyldighet att lämna sådan rådgivning kan antas medföra ökad kunskap om IVO:s roll som tillsynsmyndighet och därmed även bidra till att IVO får ett bredare underlag vid planering av tillsyn med utgångspunkt i egna riskanalyser.

Vad gäller de förslag som berör IVO:s uppdrag så vill IVO särskilt framhålla vikten av att myndighetens tillsyn genomsyras av ett patient- och brukarperspektiv. IVO:s tillsyn ska planeras och genomföras med utgångspunkt i egna riskanalyser om inte annat följer av lag, förordning eller särskilt beslut från regeringen (2 § andra stycket förordningen [2013:176] med instruktion för Inspektionen för vård och omsorg). Det är därför viktigt att de uppdrag som åläggs IVO i så hög utsträckning som möjligt tillåter en utformning och ett genomförande i enlighet med myndighetens riskanalyser.

IVO har inte funnit annat än att uppgiften i betänkandet om att IVO alltjämt inte har inlett något tillsynsärende mot kommunal budget- och skuldrådgivningsverksamhet är korrekt. Såvitt har kunnat fastställas genom sökningar i myndighetens ärendehanteringssystem har IVO från inledningen av år 2015 till

dagens datum mottagit cirka ett 20-tal klagomål eller andra anmälningar som direkt berör kommunal budget- och skuldrådgivning.

Myndigheten riktar sina tillgängliga resurser för egeninitierad tillsyn med utgångspunkt i analyser om var behovet av tillsyn är som störst och bedömningar av var de allvarligaste kvalitetsproblemen finns.<sup>1</sup> Det mycket begränsade antalet klagomål och andra anmälningar rörande kommunal budget- och skuldrådgivning som under åren har inkommit till IVO har medfört att den kommunala budget- och skuldrådgivningen inte har identifierats som ett prioriterat riskområde. De bakomliggande orsakerna till att IVO ännu inte har inlett någon tillsyn över budget- och skuldrådgivningsverksamheten i någon kommun är därmed i stort desamma som de myndigheten redogjorde för till Riksrevisionen år 2015.<sup>2</sup>

Med avstamp i ett patient- och brukarperspektiv vill IVO dock framhålla att det begränsade antalet impulser som inkommit till myndigheten avseende kommunal budget- och skuldrådgivning i sig inte kan leda till slutsatsen att behovet av tillsyn på området är begränsat eller att det saknas kvalitetsproblem. Det finns till exempel skäl att utgå ifrån att den låga kännedomen bland allmänheten om kommunal budget- och skuldrådgivning, som utredningen belyser, i förlängningen också innebär att kännedomen är låg om att IVO är ansvarig tillsynsmyndighet.

Vad gäller IVO:s möjligheter att kunna bedriva en effektiv tillsyn av kommunala budget- och skuldrådgivningsverksamhetens kvalitet, när tillsyn väl har inletts, har myndigheten i dagsläget inte tillräckligt underlag för att närmare uttala sig om. IVO finner dock skäl att belysa följande i denna del.

Sedan IVO lämnade uppgifter till Riksrevisionen inför den granskningsrapport som överlämnades till Riksdagen i maj år 2015 har viss rättslig vägledning tillkommit i fråga om vilka krav som kan ställas på kommunal budget- och skuldrådgivningsverksamhet. Bland annat har regeringen i propositionen Skuldsanering – förbättrade möjligheter för överskuldsatta att starta om på nytt, som överlämnades till Riksdagen den 3 mars 2016, uttalat sig om vad budget- och skuldrådgivning enligt 5 kap. 12 § socialtjänstlagen (2001:453) ska bestå av.<sup>3</sup> Som framgår i betänkandet tog vidare Konsumentverket under samma år, på uppdrag av regeringen, fram rekommendationer för den kommunala budget- och skuldrådgivningen. IVO:s tillsyn avser som utgångspunkt efterlevnaden av bindande föreskrifter. Det hindrar dock inte att allmänna råd och andra rekommendationer från myndigheter kan tjäna som vägledning för hur bindande föreskrifter ska tolkas eller tillämpas.<sup>4</sup> IVO menar därför att det inte kan sägas att Konsumentverkets rekommendationer skulle sakna betydelse som stöd i samband med tillsyn av kommunal budget- och skuldrådgivning.

---

<sup>1</sup> Se prop. 2012/13:20 s. 92. Jfr även prop. 2016/17:122 s. 48 f. och s. 54.

<sup>2</sup> Riksrevisionen RiR 2015:14 s. 98.

<sup>3</sup> Prop. 2015/16:125 s. 276.

<sup>4</sup> Se t.ex. regeringens skrivelse 2009/10:79, s. 17.

---

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Sofia Wallström. I den slutliga handläggningen har avdelningschefen Peder Carlsson och chefsjuristen Karin Lewin deltagit. Inspektören Hanne Nielsen har varit föredragande.

Beslutet har godkänts elektroniskt den 6 november 2023.